Numărul 178 19 mai 1997 8 pagini 300 lei

OPINIA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național editată de FUNDAȚIA "ROMÂNIA DE MÂINE"

PLEDOARIE PENTRU RESPECTAREA BIORITMURILOR

Acad. Ștefan MILCU

Întregul viu planetar există, în spațiu și timp, într-o unitate indestructibilă. Dacă, bunăoară, componenta somatică se regăsește, sub diferite forme, în fauna și flora planetei, mult mai puțin cunoscută este componenta timpului care constituie, în epoca noastră, ceea ce s-a numit cronobiologie. Cronobiologia organismelor nu se desfășoară linear, ci cu anume oscilații, determinând apariția a ceea ce s-a numit **ritmurile biologice** - unul dintre fenomenele cele mai caracteristice ale cronobiologiei.

Cercetările personale, în acest domeniu, mi-au permis să demonstrez participarea sistemului neuroendocrin în ceea ce este cunoscut, curent, prin ritmul circadian. Acest ritm se desfășoară în organismul uman datorită alternanței zilelor și nopților. În determinarea acestui fenomen intervine nucleul suprachiasmatic hipotalamic care funcționează ca un ceas biologic, sensibil la lumină, datorită semnalelor transmise de ochi prin retină și de glanda pineală prin melatonină. Acesta este un hormon a cărei secreție este inhibată de lumină și stimulată de întuneric.

Se poate constata, din cele arătate, existența unui sistem complex, neuroendocrin, a cărui funcționare este în legătură cu rotația pământului în jurul soarelui, care determină alternanța între zi și noapte. Așa cum am mai comentat și cu un alt prilej, respectarea somnului nocturn intervine în normalitatea organismului uman și în tot ceea ce este viu planetar care intră în repaos aparent noaptea.

Cele arătate constituie un uimitor exemplu, pe lângă biocâmp, despre legătura cu pământul care exercită, asupra organismului, forța de gravitație, iar asupra fiziologiei, timpul. Tulburările ce apar la astronauți după zborurile în naveta spațială sau la cei ce lucrează în stațiunile cosmice se explică prin faptul că fiziologia lor se desfășoară fără respectarea cronobiologiei sub influența unei gravități reduse.

ȘTIINȚA ȘI SOCIETATEA TRANZIȚIEI
CUNOAȘTERE, COMUNICARE ȘI DECIZIE

Prof.dr.Aurelian BONDREA

O dezbatere despre rolul științei în societate, în elaborarea și definirea cât mai raționale a orientărilor dezvoltării, deci în clarificarea opțiunilor social-politice și adoptarea deciziilor corespunzătoare nu poate ocoli ceea ce analiștii numesc raportul dintre științele umaniste și societatea modernă, lumea de azi fiind caracterizată prin intensificarea schimbului de informații, prin apelul la metodele și mijloacele științelor despre om și societate, capabile a înlesni adâncirea cunoașterii, creșterea gradului de realism în ce privește anticiparea viitorului.

Pentru societățile în tranziție, cunoașterea realistă și comunicarea democratică, eficientă au o deosebită însemnătate, apelul la mijloacele și metodele științelor sociale, eliberate de dogma interpretărilor oficiale și oficializante deschizând calea aprecierilor și evaluărilor corecte ale realității, iar prin aceasta, posibilitatea „controlului" ei prin judecăți de valoare, obiectiv stabilite, nu pe calea impunerii autoritare a unor concluzii autoritare prestabilite.

Cei ce se ocupă de rolul științelor sociale în lumea modernă, de sociologia și filosofia științei în general, atrag atenția asupra particularității științelor sociale, umaniste de a se afirma și dezvolta în raport cu devenirea societății și a omului, în strânsă legătură cu procesele democratizării informației și performanțele comunicării sociale. Printre acești analiști, italianul Gianni Vattimo relevă că „dacă în fond e adevărat, în general, că științele, în forma lor modernă de științe experimentale și tehnice (manipulând datul natural) își **constituie** obiectul lor în loc să mai exploreze un real deja constituit și ordonat, aceasta e valabil într-un mod cu totul special pentru științele umaniste"[1]. În optica lui, „acestea nu sunt numai un mod nou de a aborda un fenomen „extern", omul și instituțiile lui, date dintotdeauna, ci au fost făcute posibile, **„în metodele și în idealul lor cognitiv**, de către modificarea vieții individuale și în comun, de către constituirea unui mod de a exista **social**, care, la rândul lui, este direct plămădit de formele comunicării moderne" (pag.17, subl.ns. - A.B.).

Într-adevăr, după opinia autorului citat, dar și a altora[2], nu s-ar putea concepe, spre exemplu, sociologia ca știință sau subdiscipline ori ramuri ale ei, cum ar fi sociologia educației, a culturii, a religiei sau dreptului, fără care, pe de o parte, să se fi constituit și să poată fi determinate, ca fapt social, anumite comportamente colective în diferite domenii iar, pe de altă parte, să fi devenit posibile și operaționale anumite moduri de comunicare socială. În acest context, generalizând întrucâtva reflecțiile anterioare, este evident că, din perspectiva sociologică nu este nici măcar de conceput o descriere a societății care să nu se identifice cu „descrierea, catalogarea și compararea" de structuri și regimuri politice, de societăți într-un anume stadiu de dezvoltare, fie și în tranziție, ca în cazul celor din Europa Centrală și de Răsărit, fără ca, în prealabil, în cadrul devenirii sociale moderne să se afirme anumite tipuri de societate, inclusiv ceea ce s-a numit, încă de pe vremea lui Hegel, „societatea civilă, distinctă de stat și de formele de organizare politică ale puterii".

Potrivit unor remarci contemporane, subliniate și de G. Vattimo, se poate obiecta că apariția și dezvoltarea unei societăți civile separate de stat, de instituțiile puterii politice nu ar fi, în mod nemijlocit, „un fenomen căruia să i se vadă conexiunea directă cu fenomenele comunicării și cu noile mijloace de informare puse la dispoziție de tehnica modernă" (pag.18).

(Continuare în pag. 2)

Convorbire cu VIRGIL PETRESCU, ministrul învățământului

Pag. 4

Convorbire cu EMIL TOCACI, vicepreședinte al Comisiei de învățământ a Senatului României

Pag. 3

LIMBĂ - ARTĂ - ȘTIINȚĂ (IX)
CUM A DEVENIT LATINA ROMÂNĂ?

Acad. Ion COTEANU

1. Preambul

Încă din ultimele decenii ale secolului trecut, s-au dat răspunsuri numeroase și variate privind nu numai forma, ci și înțelesurile cuvintelor și structurilor gramaticale moștenite din latină. În 1986, au fost sintetizate de Al. Rosetti în **Istoria limbii române (I) de la origini la începutul secolului al XVII-lea.** În „Lămuriri preliminare", autorul spune că a ținut seamă de „cei doi factori care diferențiază limbile: primul de natură socială (politică, economică) care provoacă deplasarea limbilor, fenomenele de substrat și de superstrat, amestecul limbilor etc., și al doilea, de natură lingvistică, determinat de însuși sistemul limbii respective" (**Op.cit.,** pag.14).

În cele ce urmează ne vom opri, în mod deosebit, la factorul de natură socială, politică, economică. O facem, pe de o parte, pentru a da cititorilor acestor note o imagine de ansamblu asupra împrejurărilor care au dus la adoptarea latinei de daco-geți și, mai ales, a continuării și dezvoltării ei ca limbă romanică. Nu ne vom opri, însă, în amănunt la transformările fonetice, de morfologie și de sintaxă, afară, bineînțeles, de situațiile din care se pot trage concluzii generale în legătură cu împrejurările amintite mai înainte.

Privind harta din primul volum al **Enciclopediei Pleiadei**, volum intitulat **Istorie universală** (pag.1056-1057), unde se arată expansiunea Imperiului roman în secolul al II-lea, constatăm că Dacia constituia o extindere evidentă a Imperiului roman către nord-est și arată ca un pumn, cum spune Paul MacKendrik în cartea sa **Pietrele dacilor vorbesc** (traducere în română de Horia Florian Popescu, publicată în 1978 la București): „Noua provincie, **înfiptă ca un pumn**...în ținuturile pe care romanii le considerau barbare, a servit drept bastion al imperiului". (**Op.cit.**, pag.79).

Efectivul armatelor romane de ocupare a acestui bastion a variat în decursul vremii. Trebuie să nu se uite însă că legiunile și cohortele romane erau formate din ostași recrutați în principiu din toate regiunile Imperiului. În unele, cum a fost Legiunea a V-a „Macedonica", soldații erau mai toți din Macedonia. Acest fapt are o deosebită însemnătate din punctul de vedere al modului în care utilizau ei limba latină. Nu încape nici o îndoială că acești ostași se exprimau popular, în acea formă căreia i s-a spus în cercetările de specialitate latină **vulgară,** dar fără vreo nuanță peiorativă.

(Continuare în pag. 6)

ȘEDINȚA SENATULUI UNIVERSITĂȚII „SPIRU HARET"

Pag. 8

CUNOAȘTERE, COMUNICARE ȘI DECIZIE

(Continuare din pag. 1)

Însă, așa cum pe bună dreptate, semnalează autorul, este posibil de arătat, apelând, spre exemplu, la studiile despre opinia publică datorate lui Habermas, că tocmai în societatea civilă, de fapt în devenirea ei reală ca sferă diferită de stat, de structurile de putere, opinia publică și cunoașterea ei sistematică, prin intermediul investigațiilor sociologice, îndeplinesc funcții esențiale, probând că este vorba despre o sferă vitală a vieții publice, strâns legată de mecanismele informației și ale comunicării sociale.

În legătură cu asemenea problematică, este de reflectat asupra rolului și funcției științelor umaniste (sociale) în privința influențelor acestora asupra capacității de cunoaștere și acțiune umană, pornind de la unele enunțuri semnificative sau ipoteze ale lui Habermas, aplicabile proceselor, tendințelor sau obiectivelor conștient asumate ale tranziției. Astfel: capacitățile de învățare dobândite mai întâi de membrii societății, luați izolat sau în grupuri, intră în sistemul de semnificații și valori ale societății; societățile pot învăța în mod evolutiv, în măsura în care folosesc potențialul cognitiv conținut în imaginile asupra lumii pentru reorganizarea sistemului într-un orizont de raționalitate, democrație și umanism; introducerea unor noi principii de organizare înseamnă stabilirea unui nou nivel al comunicării și integrării sociale.

În acest context, este de subliniat ideea constructivă a lui Gianni Vattimo potrivit căreia „a spune că societatea modernă e esențialmente societatea comunicării și a științelor sociale, nu înseamnă a pune între paranteze însemnătatea științelor naturii și a tehnologiei pe care ele au făcut-o posibilă prin determinarea structurii acestei societăți", prin structurarea civilizației moderne, ci a releva că există o unitate, dar și particularități ale științei, fără de care societatea, în genere, societățile în tranziție nu pot evolua în direcția și pe măsura aspirațiilor umane.

1. Gianni Vattimo, **Societatea transparentă**, Editura Pontica, Constanța, 1995, pag.17. În continuare trimiterile vor fi menționate în text.

2. Printre aceștia: Jurgen Habermas, **Cunoaștere și comunicare**, Editura Politică, 1983; Mattei Dogan, Robert Phare, **Noile științe sociale. Interpenetrarea disciplinelor**. Editura Academiei Române, București, 1993.

CULTURĂ ȘI DEZVOLTARE (VII)

TIPURI ȘI STILURI

Dr. Carmen FURTUNĂ

La începuturile ei, teoria dezvoltării nu a acordat decât rareori un loc central culturii, considerând-o un scop sau un mijloc. Câteva decenii, modelul care a dominat și care trezise atâtea speranțe a pus accentul, înainte de toate, pe **obiectivele producției**: sporirea capitalului și creșterea PIB. Cel mai adesea, **„obiectivele referitoare la cultură și ordine** s-au văzut neglijate. Bogăția a fost asimilată, în mod eronat, fericirii. Obiectivele culturale ale dezvoltării au fost formulate în termeni generali, câteodată chiar vagi. Căutarea nemăsurată a bogăției, disociată de obiective sociale mai vaste, conduce la hedonism deșănțat și la nihilism cultural."[1] După cum subliniază S.C.Dube, un asemenea curs al dezvoltării poate determina o serie întreagă de tensiuni și conflicte: „Repartiția neuniformă a beneficiilor riscă să genereze dezarmonii și neînțelegeri; meandrele și eșecurile sale pot să slăbească ordinea socială, forțele de destabilizare se pot pune în mișcare, ducând întregul proces al dezvoltării către un punct mort, în unele cazuri putându-l chiar interesa. Or, efectul de amortizare exercitat de cultură poate minimaliza șocurile și traumatismele schimbării. Astfel, dacă nu sunt puse de acord cu obiectivele culturale și cu cele care privesc ordinea, obiectivele producției riscă să genereze o filosofie a abundenței inutilului, care face mai dificilă ținerea în frâu a schimbării."[2]

S-a constatat, însă, că efortul bazat pe acest model de dezvoltare a fost greșit orientat și puternice distorsiuni au caracterizat efectele. Eșecul înregistrat a condus la „regândirea diagnosticului și la căutarea decisă a unor soluții noi."[3] Un fapt s-a impus indubitabil: nu se poate face abstracție de cultură dacă vrem să promovăm creșterea, deoarece cultura exercită funcții vitale pentru care dezvoltarea nu oferă nici un substitut. Desigur, creșterea economică este considerată, în continuare, esențială, dar nu trebuie uitată justiția în repartiție, nici să se ignore exigențele identității culturale. Cultura a trecut pe primul plan, de unde influențează procesul de creștere și de repartiție a roadelor ei.

Cum se explică această conștiință culturală mai vie și de ce se exprimă ea cu atâta forță? Este evident că nu e vorba nici de o pasiune efemeră, nici de o modă supusă dispariției. Pentru a înțelege mai bine ceea ce se întâmplă în lumea de azi, în prezent, trebuie pus un „diagnostic care să cuprindă fenomenul omniprezent al etnicității."[4]

În ultimele decenii, mișcările bazate pe etnicitate au dobândit o dimensiune mondială și o virulență sporită. Preeminența și perpetuarea formelor de identificare și de conflict fondate pe etnicitate sunt, deopotrivă, deconcertante și stânjenitoare. Vedem apărând noi revendicări particulariste și autonomiste nu numai în țări aparținând lumii mai puțin dezvoltate, ci și în țări puternic industrializate, considerate stabile și dotate cu instituții politice care și-au demonstrat capacitatea de intervenție reglatoare. „Etnicitatea transcende identitățile și interesele de clasă: ea are un conținut cultural, interese proprii și un discurs politic. Simbolurile culturale - apărute, în majoritate, din tradiție - sunt manipulate în scopul mobilizării politice pentru a atinge un ansamblu de obiective bine fixate... Dintr-o dată, o nouă mistică impregnează noțiunea de cultură și începe să alimenteze puternice motivații în favoarea unor tendințe noi"[5], subliniază S.C.Dube.

Etnicitatea își are izvorul în tema dispariției identității culturale. Lumea a fost martora mai multor etnicide. Teoriile creșterii și dezvoltării nu au făcut mai nimic pentru a îndepărta temerile amintite. Unii autori (Rostow, Lerner etc.) au susținut că societățile mai puțin dezvoltate trebuie să evolueze într-o singură direcție: dobândirea caracteristicilor comune societăților dezvoltate. Alții s-au dovedit mai circumspecți, admițând că dezvoltarea poate urma căi multiple, dar locul pe care îl atribuie culturii și tradiției, în etapele avansate ale modernizării, este extrem de vag. Ce soartă culturală rezervă umanității dezvoltarea? Răspunsul este echivoc, dar nu exclude dramatica eventualitate a topirii diferențierilor culturale în „oceanul anonim" al societății de masă.

Calculul economic folosit în teoriile contemporane ale dezvoltării nu reține cultura în inventarul trebuințelor umane. Omul economic și unidimensional, pe care ele îl cultivă atât de asiduu, se poate pomeni într-o zi „într-un neant spiritual total alienat de mediul lui". Cultura își asumă funcții importante pe planul esteticii, creației și integrării. Majoritatea situațiilor în care se găsește omul și a obiectivelor pe care și le propune se sprijină pe definiții și aprecieri de ordin cultural. Acestea nu pot fi, deci, eliminate dintr-un examen inteligent al dezvoltării omenirii.

Tradițiile nu pot fi tratate ca vestigii ale unui trecut revolut. Ele supraviețuiesc pentru că au funcții foarte precise: contribuie la manifestarea sentimentului de identitate a unei comunități, furnizează bazele integrării sociale și oferă principii de acțiune în momente de incertitudine. Nu se poate concepe „demontarea" structurilor tradiționale fără înlocuirea lor cu ceva care să joace același rol. Este, oare, necesar, de dorit, să se distrugă tradițiile întrajutorării și cooperării și să se promoveze hedonismul iresponsabil și egoismul nelimitat? Grija pentru colectivitate și comunitate, pe care atâtea culturi o pun pe primul plan, trebuie respinsă sau marginalizată? Desigur, nu.

În același timp, dezvoltarea „să-și extragă" inovația din diferite surse. Nici o barieră națională sau culturală nu ar trebui pusă în fața acestui proces. Pe de altă parte, culturile își fac opțiunile după sistemele lor de valori, determinând cea mai bună modalitate de abordare și adoptare a acestor inovații. A le impune opțiunile și un ritm anume ar însemna a merge împotriva scopului propus. De altfel, împrumutul cultural își are limitele lui. Nu trebuie să încetăm a stimula, sprijini și utiliza creativitatea endogenă, a ajuta la evitarea dependenței de sursele externe, care se plătește, în general, printr-un tribut greu. Produsele creativității endogene se inserează mult mai ușor, în țesutul cultural, fiind acceptate fără dificultăți. Ca urmare, sporirea încrederii în sine a populației va fi un avantaj în plus.

Teoriile recente ale dezvoltării s-au îndepărtat de obiectivul prea restrâns al creșterii PIB. Noile preocupări - lupta împotriva degradării mediului, necesitatea de a prezerva resursele naturale limitate, regularizarea fenomenelor demografice etc. - au ample ecouri în domeniul culturii. A evalua calitatea vieții fără a ține cont de valorile culturale profund înrădăcinate nu are nici un sens. În același mod, luarea în considerare a aspectelor culturale are o importanță crucială pentru punerea în valoare a potențialului uman. Noțiunea de trebuințe minime sau esențiale - nutriție, educație, sănătate, locuință, muncă, divertisment - este și ea organic legată de aceea de cultură. Considerată din acest punct de vedere, cultura capătă o însemnătate suplimentară.

1. S.C.Dube, **Les dimensions culturelles du développement**, în Revue internationale des sciences sociales, 118, novembre, 1988.
2. Ibidem
3. Ibidem
4. Ibidem
5. Ibidem

COLEGIILE REVISTEI „OPINIA NAȚIONALĂ"

COLEGIUL PENTRU REFORMĂ ȘI RELANSAREA ECONOMIEI NAȚIONALE
- Acad. Alexandru Bârlădeanu
- Acad. Anghel Rugină
- Acad. N.N. Constantinescu
- Acad. David Davidescu
- Prof.dr. Constantin Ionete
- Prof.dr.doc. Alexandru Zanfir
- Prof.dr. Gheorghe Zaman
- Prof.dr. Petre Mâlcomete
- Prof.dr. Mihai Dumitrescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
- Acad. Ștefan Milcu
- Acad. Radu Voinea
- Acad. Ștefan Pascu
- Acad. Ion Coteanu
- Acad. Cristofor Simionescu
- Acad. Ștefan I. Ștefănescu
- Acad. Marius Peculea
- Prof.dr. Emil Tocaci
- Prof.dr.doc. Grigore Posea
- Prof.dr. Gheorghe Sgcară
- Prof.dr. Emil Mihuleac

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE CULTURII ȘI ARTEI
- Acad. Eugen Simion
- Prof.dr. Alexandru Boboc, membru corespondent al Academiei Române
- Radu Beligan
- Grigore Vieru
- Dinu Săraru
- Prof.dr. Ion Dodu Bălan
- Prof.dr. Victor Giuleanu
- Dumitru Radu Popescu

COLEGIUL PENTRU IDEEA NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA
- Prof.dr. Aurelian Bondrea
- Prof.dr. Mitropolit Antonie Plămădeală
- Prof.dr. Ioan Scurtu
- Prof.dr.doc. Titu Georgescu
- Prof.dr. Ștefan Lache
- Adrian Păunescu
- Prof.dr. Ion Rebedeu
- Prof.dr.Ion Mihail Popescu
- Prof.dr. Gheorghe Cazan
- Prof.dr. Ion Todosescu
- Prof.dr. Tiberiu Nicola
- Prof.dr. Virgil Constantinescu
- Prof.dr. Mihai Merfea

COLEGIUL PENTRU DOCTRINE POLITICE ȘI PROBLEME ALE RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE
- Valentin Lipatti
- Dr. Ion Mitran
- Prof.dr. Mircea Nicolaescu
- Dan Lăzărescu
- Prof.dr. Constantin Mecu
- Prof.dr. Marin Nedelea
- Prof.dr. Constantin Vlad
- Dr. Nicolae Ecobescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE SĂNĂTĂȚII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
- Acad. Nicolae Cajal
- Acad. Contantin Bălăceanu-Stolnici
- Prof.dr.doc. Victor Ciobanu
- Prof.dr. Caius Traian Dragomir
- Prof.dr. Andrei Firică
- Prof.dr. Dorin Sarafoleanu
- Prof.dr.Ioan Pop D. Popa
- Prof.dr. Nicolae Ursea
- Prof.dr. Ștefan Costea
- Prof.dr. Gheorghe Răboacă

COLEGIUL PENTRU PROBLEME ALE STATULUI DE DREPT, DEMOCRAȚIEI ȘI JUSTIȚIEI
- Acad. Ion Filipescu
- Acad. Vasile Gionea
- Prof.dr. Gheorghe Uglean
- Prof.dr. Antonie Iorgovan
- Prof.dr. Adam Popescu
- Prof.dr. Nicolae Popa
- Prof.dr. Andrei Popescu
- Prof.dr. Victor Dan Zlătescu

Director:
Prof.dr. AURELIAN BONDREA

ACREDITAREA ACADEMICĂ LA ORA REEVALUĂRILOR

„SUNTEM RECEPTIVI LA ORICE SUGESTIE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE"

Convorbire cu prof.dr. **EMIL TOCACI**, VICEPREȘEDINTE AL Comisiei de învățământ a Senatului României

Cum se face, domnule senator, că învățământul superior particular românesc este frecvent invocat și evocat, ori de câte ori se discută despre modelul democrației occidentale, și adesea revocat fără drept de apel, îndată ce o asemenea anulare, la adăpostul gestului anonim, poate trece neobservată? Dv. cum vedeți această inconsecvență de viziune, de atitudine?

- Eu cred că învățământul superior particular este binevenit pe scena vieții universitare românești. El reprezintă o alternativă și, implicit, un factor de concurență pentru învățământul de stat, ceea ce înseamnă existența unor premise de progres general al învățământului nostru superior. Precizez, însă, că am fost și voi rămâne profund ostil oricăror forme de învățământ, fie ele de stat sau particulare, care nu satisfac exigența universitară. Cu alte cuvinte, sunt pentru un învățământ de calitate, fie el de stat sau privat. Probabil că din incompatibilitatea acestor realități provine contradicția la care vă referiți.

Ca membru, în două legislaturi, al Comisiei senatoriale de învățământ, credeți că Legea 88/1993 a fost consecvent aplicată în spiritul și litera ei?

- Legea 88 este o lege bună, evident, însă, că ea nu este perfectă, pentru că nimic din ce-i omenesc nu este perfect. C.N.E.A.A. a lucrat, după părerea mea, în condiții deosebit de grele, și a lucrat bine, cu respectarea legii. Dacă au existat uneori abateri, ele au fost în favoarea celor ce urmau să fie autorizați.

Și atunci cum vă explicați frecventele nemulțumiri tocmai din partea acestora?

- Știu că există numeroase asemenea nemulțumiri dar, din informațiile pe care le dețin, rezultă că cele mai multe sunt rezultatul fie al subiectivismului celor care nu au îndeplinit standardele prevăzute, fie al unor disfuncții la nivelul comisiilor și nicidecum rezultatul activității proprii C.N.E.A.A. Acest consiliu a acționat corect, pornind, însă, de la argumentele comisiilor de specialitate.

Să înțelegem că activitatea C.N.E.A.A., nefiind criticabilă, nu mai poate fi perfecționată? Că e preferabil ca hotărârile sale să aducă mai mult a verdict decât a stimulent valoric într-un proces ascendent? Sau că el nu răspunde de comisiile pe care le coordonează?

- Ca orice activitate, și cea a C.N.E.A.A. poate fi perfecționată. De pildă, mă gândesc dacă n-ar fi mai bine ca rolul C.N.E.A.A. să fie unul efectiv de decizie, pentru că fiecare membru al lui a fost validat prin votul Parlamentului. În prezent, decizia finală aparține Ministerului Învățământului, care, relativ frecvent, a adoptat hotărâri în dezacord cu C.N.E.A.A.

Credeți că validarea membrilor C.N.E.A.A. prin votul Parlamentului îi face infailibili? Că echivalează cu siguranța că ei nu pot greși? O dovadă în sens negativ nu este și faptul că, recent, C.N.E.A.A. a respins, fără motivație, învățământul fără frecvență, deși existența acestuia este recunoscută ca un drept fundamental al omului atât în Constituția României, în Legea învățământului, cât și în Legea 88/1993?

- Legea 88 prevede un anumit raport între numărul studenților de la zi și al celor de la fără frecvență, în cadrul aceleiași universități. Dacă acest raport nu este respectat, înseamnă că legea însăși nu este respectată. Iar rațiunea acestui raport este evidentă. În afara lui, oricine ar putea înființa o universitate în care învățământul fără frecvență poate fi dominant sau chiar exclusiv. În acest caz, profesorii ar fi necesari doar pentru examinare, fapt pentru care o astfel de instituție nu se poate numi universitate. Ea nu ar realiza parametrii necesari și în toată lumea acceptați ca obligatorii, pentru ca o asemenea instituție să fie o autentică unitate de învățământ.

Domnule senator, dar nu în numele acestui raport refuză C.N.E.A.A. forma fără frecvență; acest refuz inițial a venit pentru facultățile care au deja aprobare să funcționeze cu învățământ de zi, cum sunt, la Universitatea "Spiru Haret", facultățile de Sociologie-Psihologie, de Istorie, de Muzică. Acest refuz a fost "motivat" cam așa: rămâneți numai cu învățământul de zi, pentru că e mai bine astfel! Dar nu tocmai prin asemenea restricții se încalcă prevederile legale, între care și dreptul la învățătură al tinerilor?

- Desigur, situațiile se cer analizate de la caz la caz. O soluție general-valabilă nu cred să existe. De aceea, suntem receptivi la orice sugestie de îmbunătățire și, în plus, suntem într-un permanent contact cu C.N.E.A.A. a cărei activitate o cunoaștem nu doar prin verificări făcute la anumite intervale de timp. Suntem, de asemenea, în legătură și cu universitățile particulare. Prin chiar faptul că are mai multe facultăți autorizate, este limpede că Universitatea "Spiru Haret", amintită de dv., are substanță, a satisfăcut exigențele legii acreditării, cum le-au satisfăcut, de altminteri, și alte universități. De aceea vă spuneam că situația trebuie analizată de la caz la caz.

Din păcate, asemenea analize reparatorii cer timp și tocmai timpul este, adeseori, factorul cheie. De unde și rațiunea respectării dintr-un început a legilor, pentru evitarea stărilor de urgență. Cum este și aceea a învățământului rural de unde lipsesc zeci de mii de profesori calificați. Drept remediu, s-a inițiat, perfect legal, înființarea unor colegii pedagogice, ca învățământ universitar de scurtă durată, în care tinerii necalificați să poată dobândi o pregătire multiplă, prin care să poată completa o catedră la același gimnaziu rural. Aici, opoziția C.N.E.A.A. este chiar de neînțeles, cu atât mai mult cu cât nu se întemeiază pe exigențe calitative.

- Asocierea unor discipline pentru o specializare complexă este posibilă, chiar recomandabilă. Însă, nu orice asociere este admisibilă. Este greu de admis o facultate de matematică și de sport. Sau de teologie și management.

Dar nu aici este problema.

- Ba da, unele universități particulare, în dorința de a atrage cât mai mulți studenți, au gândit astfel de asocieri (evident, nu ca cele pe care le-am menționat mai sus, cu caracter caricatural), care sunt, în mod evident, improprii. Din câte știu, tocmai față de asemenea situații a adoptat C.N.E.A.A. o poziție, în mod firesc, ostilă.

O analiză, la obiect, a unor asemenea stări de lucruri v-ar oferi multe surprize.

- Și noi o facem metodic. Senatul a analizat de două ori, prin comisia de specialitate, activitatea C.N.E.A.A. pe care a găsit-o foarte bună și este de menționat că la fazele finale ale acestor analize au participat și numeroși rectori ai universităților particulare și de stat. Dar aș vrea să revin la problema cu dreptul la învățătură, asigurat prin Constituție. Sigur că fiecare cetățean al României are dreptul, conform Constituției, de a se pregăti. Nimeni nu contestă acest drept, numai că, în această privință, se face o confuzie. Dreptul la pregătire este una și obținerea unei diplome recunoscute de societate este cu totul alteceva. Din această perspectivă, trebuie să spun că toată discuția în jurul autorizării și acreditării se referă **la recunoașterea diplomelor**. O facultate neautorizată poate să funcționeze, are acest drept, dar cu condiția ca la înscriere să precizeze fără echivoc, viitorilor studenți, că ea, nefiind autorizată, emite diplome ce nu vor fi recunoscute. Instituțiile, care doresc să emită diplome recunoscute, trebuie să fie trecute printr-un filtru al societății, așa cum se întâmplă în întreaga lume. Iar cei ce doresc să obțină o astfel de diplomă trebuie să facă efortul necesar pentru a ocupa un loc la o universitate autorizată sau, mai mult, acreditată, care emite astfel de diplome. Așa este în toată lumea și este normal pentru că intelectualitatea recunoscută prin documente trebuie să fie selectată din ceea ce națiunea are mai valoros. Constituția prevede dreptul la studiu, **nu** dreptul fiecărui cetățean de a obține o diplomă universitată. Acest drept se câștigă prin muncă.

De acord, dar ce facem când accesul la acest drept câștigat prin muncă este barat?

- Înseamnă că aici intervin alte prevederi ale legii care n-au fost respectate.

Sau poate chiar o eroare de apreciere din partea C.N.E.A.A.

- Da, nu poate fi exclusă nici eventualitatea unei erori și tocmai de aceea, fiecare caz trebuie cercetat în parte.

Și comunicate concluziile clar, răspicat, cu asumarea integrală a răspunderii față de poziția adoptată. De ce în locul acestei atitudini tranșante, demne, principiale, uneori sunt preferate ocolișurile, ambiguitățile și, în final, verdictul (da sau nu) fără motivație?

- Este foarte posibil ca unii membri ai subcomisiilor să se jeneze la fața locului, să nu fie suficient de hotărâți atunci când constată anumite deficiențe și, ca urmare, să nu prezinte răspicat aceste neajunsuri. Astfel de comportamente ambigui, derivate dintr-o inhibiție generată de o greșită înțelegere a atitudinii omului civilizat, sunt de natură să provoace nemulțumiri.

Și o atare stare de lucruri nu-i descalifică pe membrii unor asemenea comisii?

- Da, dar o astfel de stare de lucruri nu poate fi reproșată C.N.E.A.A., deoarece acesta este obligat să se bazeze pe rapoartele comisiilor. Or, comisiile sunt extrem de numeroase, numărul specialiștilor incluși în ele este imens, fiind imposibil de a fi controlați, fiecare în parte, de către C.N.E.A.A. Disfuncțiile rezultate de aici sunt reale și, firește, ele trebuie să fie eliminate, dar nu cred că ele pun în discuție corectitudinea de ansamblu a procesului de autorizare și acreditare, întemeiat, cum știm, pe criterii de exigență, singurele admise.

Precizarea dv. îmi oferă posibilitatea să ridic următoarea problemă: în timp ce asemenea criterii de exigență sunt invocate tot mai stăruitor pentru refuzul autorizării unor facultăți de limba și literatura română, de istorie, de geografie etc., în schimb, despre înființarea Universității maghiare „Bolyai" ni se spune că este dictată de rațiuni politice. Interferența politicii aici nu erodează tocmai credibilitatea amintitelor criterii de exigență?

- S-o luăm metodic și să privim lucrurile așa cum sunt. Universitatea "Babeș-Bolyai" există. Are secții române și maghiare. După informațiile ce le dețin, atât cele române, cât și cele maghiare sunt valide, corespund exigențelor de autorizare și acreditare. Eventuala reorganizare a acestei instituții, astfel încât să rezulte două universități, este o problemă administrativă, care, evident, are o tentă politică. Dar facultățile celor două posibile universități, dacă ele vor exista sub această formă, vor fi provenite din secții care îndeplinesc prevederile Legii 88.

Dar tocmai pentru că privim lucrurile așa cum sunt, se cuvine să ne întrebăm: unde și cum vor lucra absolvenții acestei posibile universități, întemeiate pe separatismul etnic?

- În mod normal, dacă cineva a făcut o facultate în limba maghiară, el ar trebui să profeseze și în limba română pe care, ca cetățean al acestei țări, este obligat s-o cunoască. Cunoașterea obligatorie a limbii române nu este condiționată de caracterul școlii absolvite.

Și dacă n-o cunoaște? În județele Covasna și Harghita sunt mulți profesori maghiari care, teoretic, predau limba și literatura română, dar care, practic, nu țin lecții în românește.

- Aici nu mai este vina Legii învățământului, ci a autorităților de învățământ care nu intervin cu măsuri adecvate.

Și dacă autoritățile n-au interes să ia asemenea măsuri? De peste 3 luni, în conferințele de presă de la Ministerul Învățământului am semnalat, în mai multe rânduri, faptul că în localități cu populație românească, precum Aita Seacă, Cernat Ghelința, Vârghiș ș.a. din județul Covasna, nu există școală sau clasă cu predare în limba română. Copiii românilor sunt astfel obligați să urmeze școala numai în limba ungurească. Este o deznaționalizare forțată a românilor. Și deși această realitate se regăsește pe larg în documentația respectivului minister, de fiecare dată când ridic această problemă se mimează surpriza, apoi un interes aparte, se promit investigații, cercetări minuțioase la fața locului, pentru ca, până la urmă, nimeni să nu dea un răspuns. Vi se pare o situație normală, domnule senator?

- Sigur că nu este o situație normală. Între altele și pentru că asemenea situații exclud reciprocitatea. După cum majoritatea românească asigură dreptul minorităților de a se instrui în limba maternă, și acestea au obligația să asigure românilor, în zonele în care sunt minoritari, posibilitatea de a se manifesta ca atare. Buna înțelegere între două persoane, două grupuri sau două națiuni presupune obligatoriu loialitatea reciprocă. Plus cunoașterea de către minoritari a limbii oficiale a statului, după cum aminteam.

Mihai IORDĂNESCU

Theodor AMAN: *Corăbii în portul Constanța*

Ministrul agrează școlile particulare dar ...

LA A TREIA SERIE DE ABSOLVENȚI, LICEELE „NU EXISTĂ DE DREPT"

- La puțin timp după instalare, promiteați înființarea unui departament al învățământului preuniversitar particular care să reglementeze funcționarea acestora. Ce s-a făcut până acum?

- Nu va fi un departament, ci doar o structură în cadrul Direcției învățământului preuniversitar... Va fi, spun, pentru că încă nu a fost înființată. În prezent, pot să vă comunic că Legea nr.71 a trecut de medierea celor două Camere și se află la un pas de promulgare. Ea este valabilă pentru anii 1996 și 1997. Între altele, ea include și bacalaureatul preuniversitar, dar și examenul de absolvire al celor din școlile post-liceale. În afara celor 14 articole existente în Legea învățământului și care se referă la cel preuniversitar particular, ne lipsesc alte precizări. Deci, cadrul legislativ nu este acoperit.

- Care este explicația ?

- Pentru acoperirea prevederilor legislative, destul de largi dealtfel, este nevoie de alte acte normative. Întâi, de o Hotărâre de Guvern pentru înființarea unei comisii de evaluare și acreditare a școlilor și liceelor particulare. În acest sens, am realizat un proiect de hotărâre care se află în

*

Convorbire cu:

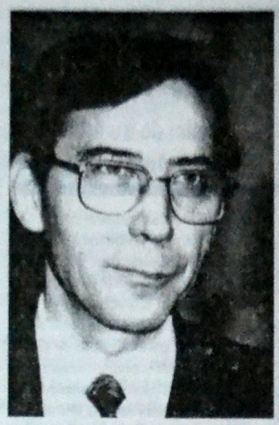
prof.dr. ing.

Virgil Petrescu,

ministrul

învățământului

*

faza finală. Mai este nevoie de semnătura Consiliului legislativ, după care îl vom înainta Executivului. După ce va apărea Hotărârea de Guvern, comisia își va elabora criteriile și standardele necesare celor două componente obligatorii: evaluarea și acreditarea. În fine, este nevoie de o lege pentru evaluarea și acreditarea învățământului particular preuniversitar, la fel ca la cel superior.

- Înțeleg că este o problemă de durată și că până la intrarea ei în vigoare...

- Obligatorie este prima: Hotărârea de Guvern. Dacă n-o am, nu putem crea standardele.

- Comisia de care vorbim nu are legătură și cu structura viitoare a ministerului? Vă întreb, pentru că nici până acum executivul nu a luat în discuție organigrama instituției pe care o reprezentați.

- Nu neapărat. Ideea înființării unei astfel de comisii este stipulată în Legea nr.84. Este, deci, obligația noastră să o producem. Dar, fără Hotărâre de Guvern, nu putem.

- Ecouri din țară semnalează intenția extinderii de școli și licee particulare în crearea de complexe de învățământ preuniversitar. Există riscul să traverseze și ele perioada de debut a facultăților particulare care funcționau, dar pe care nimeni nu le recunoștea.

- Asta vreau să vă spun. Nu avem intenția să dăm aprobări ilegale. Noi am preluat anumite licee și școli particulare care au fost aprobate prin acorduri ale Ministerului Învățământului, dar care, încă, nu au un cadru legal. Fizic, ele sunt o realitate, dar nu există de drept. Vrem să sprijinim acest învățământ, cu condiția să fie unul de calitate. Dar nu vom aviza apariția altora noi, până nu realizăm cadrul legislativ adecvat. Nu interzicem funcționarea celor existente până nu avem legislația necesară. Abia după evaluare se va lua decizia finală.

- Când apreciați că va deveni operațională comisia de evaluare?

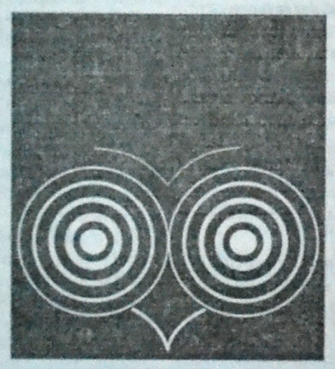
- Aș dori cât mai repede. Una - două luni. Dar, rețineți: dacă primele două sunt Hotărâri de Guvern care depind și de instituția noastră - și asta pentru că ministrul este membru al Guvernului, în ce privește Legea evaluării și acreditării școlilor și liceelor particulare, ea depinde de hățișul prevederilor legislative. Îmi este greu să stabilesc un calendar al priorităților pentru Parlament. Deci, nu pot spune că la începutul anului '97-'98 vom avea această lege. Aș fi fericit să avem Statutul cadrelor didactice pentru următorul an școlar.

Aurel GHIMPU

LA EDITURA FUNDAȚIEI „ROMÂNIA DE MÂINE" A APĂRUT

NOU

ION TUDOSESCU

METAFILOSOFIE

EDITURA FUNDAȚIEI „ROMÂNIA DE MÂINE"

Demersul filosofic se constituie atât ca o cunoaștere de ansamblu a universului (care-și propune surprinderea totalității individualilor care-l structurează), cât și ca act dezvăluitor al universului (situat „în spatele" individualului, fiind temei ontologic al acestuia); se afirmă, deci, ca reflecție și, mai ales, cugetare asupra existenței nemijlocite și, deopotrivă, asupra celei mijlocite - care funcționează pentru om ca principiu ordonator al lumii și de sine. Datorită faptului că dezvăluirea sinelui se realizează prin sondarea universalului, filosofia își propune totdeauna raportarea imaginii de ansamblu și de profunzime asupra lumii la om (la nevoia permanentă de realizae a condiției umane), motiv pentru care concepțiile filosofice se afirmă, în cele din urmă, ca viziuni generale de tip antropocentric asupra lumii.

Pe lângă obiectivul, pe care mi l-am asumat, de a expune o problematică actuală cu caracter metafilosofic, preocuparea atent avută în vedere a fost, mai ales, aceea de a oferi celor care sunt preocupați de receptarea și asimilarea ideilor și valorilor fundamentale ale filosofiei, în primul rând, studenților, un ghid cu virtuți metodico-didactice în această privință.

1 septembrie 1996

Autorul

„ALERTĂ": vin testele!

Pe **17 mai** (la Limba română) și **24 mai** (la Matematică), se va da al doilea rând de teste pentru elevii claselor a VIII-a. Scopul lor: evaluarea cunoștințelor celor care urmează să susțină concursul de admitere în liceu. „Alerta", care există în rândul lor, este motivată. Situația primelor teste nu poate fi considerată nici pe departe satisfăcătoare; cu toate că cerințele se situau sub cele ale subiectelor care se dau la concurs. Iată cum se prezintă situația. La **Română - 49,30% au medii sub cinci**. Adăugându-i și pe mediocri, procentul se apropie de 80%. La **Matematică, 57%** nu au, deocamdată, șanse de succes la liceu. Iar dacă-i alăturăm și pe cei aflați la „limita supraviețuirii", procentul urcă la 73%. Cu câteva zile în urmă scriam că peste 12.000 elevi ai clasei finale de gimnaziu au șanse minime de a intra la liceu. Că nu ne-am înșelat o dovedește și comentariul prof. **Vasile Molan, inspector general adjunct la ISMB** care comentează rezultatele de mai sus.

„La **Română** (literatură), continuă să se meargă pe memorarea comentariilor literare. Elevii le învață pe dinafară și nu răspund cerințelor subiectului. Absența capacității de selecție și sinteză dovedește că profesorii, în evaluare, se rezumă strict la manual. La **Gramatică**, lacune severe în privința calității exprimării, a corectitudinii scrierii, dar și absența unor elementare cunoștințe despre propoziție și frază. **Matematica** a scos la iveală absența deprinderilor de calcul elementar. Cauzele sunt multiple. Profesorii predau excesiv, programele sunt foarte încărcate, nu se acordă timp rezolvării exercițiilor individuale. Lecțiile, în multe cazuri, nu se predau diferențiat, în funcție de nivelul clasei. Nu se mai organizează, pe școală, meditații și consultații..."

Concluziile sunt simple: înlocuirea a ceea ce nu s-a făcut, cu ce trebuie să se facă. Timpul încă mai permite „îngrășarea" din ajun. În special, prin consultații și meditații pentru cei care au nevoie. Altfel, concursul din vară va fi mai mult decât o loterie. (A.Gh.)

SEMNELE MINERVEI

Noica e una din acele personalități care, în conștiința publică, face concurență operei. Însă imaginea ce tinde să se impună era aceea a unui Noica al „Jurnalului de la Păltiniș" și a operei din ultima perioadă a vieții sale. În cel mai bun caz, Noica începea, în ordinea culturii, cu „Mathesis...", dincolo de care orice încercare de explorare nu părea să fie decât o cădere în vid.

Însă volumul de față ne demonstrează contrariul. Există un Noica, și încă unul plin de consistență, dincolo de punctul de unde comodităților noastre de gândire ne spun că nu ar mai fi nimic.

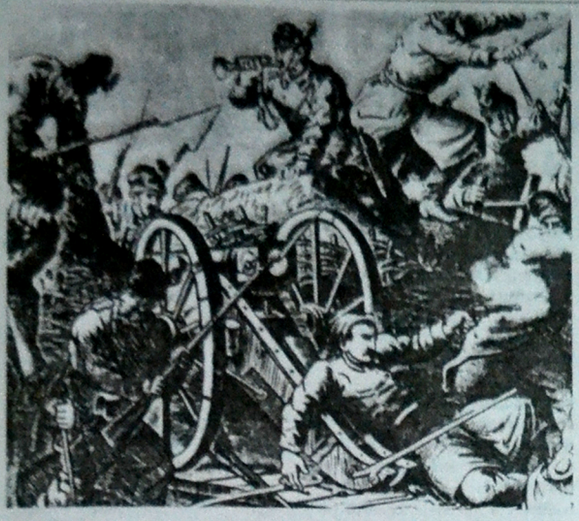
Mai este, însă, ceva care poate bulversa reprezentarea comună despre Noica: aceea de trăitor dincolo de vremuri, doar întru idee. Noica ni se înfățișează, în primul rând, ca un om al timpului său. Trăirea ideii e ritmată de pulsul vremii. Întrebările, pe care și le pun sunt întrebările unei epoci: Ce înseamnă societatea română după război? Care e esența sufletului românesc? Care sunt tendințele și perspectivele noi din cultura autohtonă? Care e misiunea spiritualității românești în contextul culturii universale? Prin aceste întrebări Noica se definește ca un gânditor al lui aici și acum, înainte de a fi un atemporal gânditor al ideilor fără timp și loc. Nimic nu îi e mai străin decât pasivismul intelectual. Pentru Benda, are o inaderență organică. În fond, întregul volum nu e decât un crochiu al vremii, schițat fugar în cronici, recenzii sau luări de poziție.

Însă, cum l-am putea caracteriza, la urma urmei, pe Noica, așa cum ne apare din publicistica de tinerețe? În primul rând ca o inteligență sigură, dar fără profil bine individualizat. Exceptând câteva cazuri, prognozele și constatările sale se confirmă. Exemplar, în acest sens, este articolul „Anul literar 1929". Nimic nu pare a prefigura farmecul ideilor sau erudiția desăvârșită a perioadei mature. Doar spiritul pătrunzător, care își caută (încă) forma, ni-l apropie de Noica celor două decenii următoare, și doar spiritul sigur de Noica ajuns la deplinătate, din ultimele două decenii de viață.

Însă, valoarea documentară a cărții nu se găsește în doar aceea că stă mărturie pentru o persoană, ci, mai ales, pentru că stă mărturie pentru o epocă. În Noica citim o cultură ajunsă la stadiul maturității sale. Publicistica sa de tinerețe e paradigmatică pentru că peste exemplaritatea deschiderii sale nu se suprapune individualitatea marcantă a marelui creator.

De aceea, în „Semnele Minervei" se citește în primul rând o atitudine.

Bogdan BOGHIȚOI,
student, anul I,
Facultatea de
Filosofie - Jurnalistică,
Universitatea „Spiru Haret"

La 9 Mai 1877 România și-a proclamat independența de stat

„Suma existenței noastre istorice"

Prof. dr. Ștefan LACHE

Promulgarea Constituției otomane la 11 decembrie 1876, care includea România în categoria „provinciilor privilegiate" ale imperiului, a produs - așa cum o mărturisesc documentele de epocă - „o lovitură de trăsnet", o „crudă ofensă" adusă națiunii române.

Dând glas protestului energic al guvernului și al opiniei publice față de amintita prevedere a Constituției otomane, primul ministru- I.C.Brătianu declara, în Adunarea deputaților, că „nici sabia lungă a lui Baiazid și Mahomet nu a putut să pătrundă până în Munții României, unde cutează astăzi să străbată Midhat Pașa cu constituțiunea lui".

Reprezentanții Puterilor europene, întruniți la Londra, în martie 1877, au reînnoit, printr-un protocol, cererile adresate guvernului otoman de a satisface, fie și parțial, doleanțele popoarelor din sud-estul Europei. Refuzul Porții a determinat Rusia, după ce încheiase cu Austro-Ungaria o convenție secretă de neutralitate, să se hotărască să înceapă războiul contra Imperiului otoman, la 12 aprilie 1877, căutând să lase impresia că acționează ca „mandatară morală a marilor puteri".

La începutul primăverii anului 1877, starea de tensiune dintre România și Turcia s-a accentuat, ceea ce a determinat guvernul de la București să adopte hotărârea de mobilizare a armatei. Un consiliu de miniștri lărgit a stabilit să fie semnată Convenția cu Rusia, ceea ce însemna adoptarea căii de cucerire a independenței printr-o cooperare militară cu ea și cu popoarele balcanice. Parafată la 4 aprilie 1877, Convenția asigura armatei ruse trecerea pe teritoriul României, iar guvernul de la Petersburg se angaja „a menține și a face a se respecta drepturile statului român, astfel cum rezultă din legile interioare și tratatele existente, precum și a apăra integritatea actuală a României". Înțelegerea româno-rusă fusese redactată în așa fel, încât, cele două părți apăreau ca state suverane, neamintindu-se, în nici o formulare a documentului, de suzeranitatea Imperiului otoman asupra României.

Aflând de încheierea Convenției și de intrarea trupelor ruse în țară, Turcia a început să atace localitățile românești de pe malul stâng al Dunării, bombardând, la 21 aprilie Brăila, iar la 26 aprilie, Calafatul, Bechetul, Oltenița și Călărașiul. A doua zi, artileria română a ripostat, bombardând Vidinul. Se ajunsese, în fapt, la starea de război cu Imperiul otoman.

La 29 și 30 aprilie, corpurile legiuitoare au votat o **Moțiune,** prin care se cerea ruperea legăturilor și dependenței față de Poartă, proclamarea stării de război și se recomanda guvernului „să pună toată stăruința și să ia toate măsurile spre a apăra și a asigura existența statului român".

La 9 mai, Mihail Kogălniceanu, ministrul de externe, răzpunzând unei interpelări, releva, în aplauzele deputaților și ale publicului prezent la ședința Camerei, că legăturile cu Puterea suzerană fiind rupte, „suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare. Avem un domn de sine stătător". Conștient de faptul că neatârnarea urma să fie recunoscută de Europa, prin afirmarea capacităților românilor de a exista constituiți într-un stat independent, M.Kogălniceanu adăuga: „Noi trebuie să dovedim că suntem o națiune vie, trebuie să dovedim că avem conștiința misiunii noastre, trebuie să dovedim că suntem în stare să facem și noi sacrificii pentru ca să păstrăm această țară și drepturile ei pentru copiii noștri, și această misiune, în momentele de față, este încredințată fraților și fiilor noștri care mor la hotare".

Subliniind că politica de independență a României nu trebuie să-i neliniștească pe vecinii ei, deoarece nu este îndreptată împotriva nimănui, ci e menită să faciliteze dezvoltarea unei bune stări morale și materiale a națiunii române, ministrul de externe preciza, în încheiere: „Voim să fim independenți, pentru că voim să trăim cu viața noastră proprie", iar „guvernul va face tot ce va fi cu putință ca starea noastră de stat independent și de sine stătător să fie recunoscută de Europa la viitoarea pace".

În aceeași zi, ca prime acte ale suveranității absolute a statului român, Parlamentul a votat înființarea Ordinului „Steaua României" cu cinci clase, cu care să fie decorați militarii și civilii ce se vor distinge pe toate tărâmurile, în serviciul țării. De asemenea, s-a anulat tributul către Poartă, iar suma respectivă a fost destinată întreținerii armatei. În încheierea ședinței solemne, Adunarea deputaților a votat o Moțiune prin care se lua act de războiul dintre România și Imperiul otoman și că ruperea legăturilor cu Poarta și declararea independenței României au primit consacrarea lor oficială. O moțiune similară a votat și Senatul.

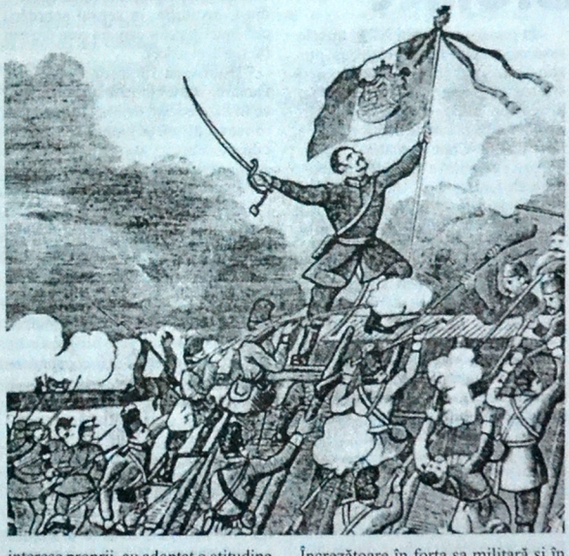
Cu excepția Italiei, țară în care opinia publică, salutând în România un nou Piemont și urându-i să fie „o nouă Italie", „puterile europene din nou, din rațiuni care decurgeau din interese proprii, au adoptat o atitudine rezervată, ostilă chiar - în cazul Angliei - față de actul de voință săvârșit de poporul român. Rusia a evitat să se pronunțe imediat; peste 10 zile, cancelarul Gorceacov a declarat că privește independența României numai de **facto** și nu de **jure**, chestiunea urmând să fie tratată mai târziu, printr-o hotărâre comună a puterilor europene. Cu multă perspicacitate, ziarul „Românul", din 15 mai 1877, arăta că „dacă am fi cerut cu lacrimi independența de la puterile europene, pe lângă refuz, am fi obținut mustrări și chiar măsuri preventive".

Proclamarea independenței nu însemna intrarea României în război alături de Rusia. Guvernul român a purtat convorbiri cu înaltele oficialități ruseți, dar ofertele de cooperare militară și propunerea de a se acorda armatei române o bază proprie de operațiuni au fost respinse.

„SUNTEM INDEPENDENȚI, SUNTEM NAȚIUNE DE SINE STĂTĂTOARE"

„Noi trebuie să dovedim că suntem o națiune vie, trebuie să dovedim că avem conștiința misiunii noastre, trebuie să dovedim că suntem în stare să facem și noi sacrificii pentru ca să păstrăm această țară și drepturile ei pentru copiii noștri."

MIHAIL KOGĂLNICEANU

Încrezătoare în forța sa militară și în rapiditatea victoriei în Balcani, Rusia nu dorea să aibă România ca parteneră la tratativele de pace.

După trecerea Dunării, armata rusă a întâmpinat o puternică rezistență, fiind oprită în fața Plevnei, unde se fortificase corpul principal al armatei otomane, comandate de generalul Osman-Pașa. Cele două atacuri date de armata rusă la 8 și 18 iulie, pentru ocuparea Plevnei, au fost respinse de turci.

Guvernul rus a solicitat urgent intrarea în acțiune a armatei române. La 19 iulie, marele duce Nicolae, fratele țarului și comandant suprem al armatelor ruse, a trimis domnitorului Carol o telegramă, solicitând asistență militară: „Turcii, adunând cele mai mari mase de trupe la Plevna, ne zdrobesc. Rog a se face fuziune, demonstrațiune și, dacă se poate, să treci Dunărea cu armata după cum dorești, între Jiu și Corabia. Demonstrațiunea aceasta este neapărat necesară pentru înlesnirea mișcărilor mele". Trupele române au trecut Dunărea numai după ce comandamentul rus a acceptat ca ele să-și păstreze atât individualitatea, cât și unitatea de comandă. În urma unei întrevederi între domnitorul Carol, țarul Alexandru al II-lea și marele duce Nicolae, prințul român a primit comanda trupelor ruso-române de la Plevna, fiind asistat de generalul Alexandru Cernat, comandantul trupelor operative române și având ca șef de stat major pe generalul rus, P.D.Zotov.

În marea bătălie de la Plevna, armata română s-a dovedit a fi o forță combatantă modernă, însuflețită de înalte idealuri patriotice. Prin ea, România și-a câștigat un binemeritat prestigiu pe plan european, guvernul român având, astfel, un puternic argument în susținerea recunoașterii independenței de către marile puteri. Încă în timpul luptelor de la Plevna, ziarul „Națiunea română" susținea: „Națiunea română voiește să trăiască independentă, voiește să i se dea un loc onorabil în concertul națiunilor luminate și, pentru aceasta, nu a cruțat nimic. Mii de piepturi românești tinere sunt la Plevna pe câmpul de glorie și de moarte. Națiunea română nu-și va mai cerși drepturile; le va reclama cu fruntea sus pentru că le va fi plătit cu sânge.

Încheindu-și campania de la sud de Dunăre, armata română a revenit în țară; ea și-a făcut intrarea glorioasă în Capitala țării, fiind primită cu dragoste și recunoștință.

Războiul românilor din 1877-1878, ale cărui obiective difereau esențial de cele ale Rusiei, a avut, prin excelență, un profund caracter popular și național. „Toți cetățenii, fără deosebire - consemna F.C. Văcărescu - puneau toate silințele, răspundeau la toate apelurile, erau gata la cele mai grele sarcini, pentru a ușura și înlesni sarcina armatei noastre...Mari și mici își deschiseseră inimile, avuți și neavuți își desnoadă pungile și ca îmbelșugate izvoare curgeau din toate părțile concursuri iubitoare, sprijine darnice și mărinimoase...".

Numeroase documente de epocă reliefează solidaritatea românilor în aceste momente de răscruce pentru destinele lor. Spiritul de unitate al românilor din provinciile aflate sub stăpânire străină, fortificat în marile evenimente ale revoluției de la 1848 și ale unirii Principatelor din 1859, era ridicat la cote superioare de manifestare, începând cu campaniile de presă duse, spre a demonstra Europei, necesitatea și legitimitatea independenței naționale, cu acțiunile de colectare a fondurilor și a ofrandelor pentru trebuințele ostașilor de pe front și culminând cu voluntarii. În toate acestea, se contura, în perspectivă, desăvârșirea unității naționale. „Cauza ostașului român - scria „Gazeta Transilvaniei" din Brașov, la 2 iunie 1877 - e o cauză generală românească, victoria lui e a întregii națiuni, fie aceea risipită în orice parte a lumii".

Numeroși tineri transilvăneni și bucovineni au trecut pe poteci de munte și numai de ei știute, străbătând, uneori, multe sute de kilometri pentru a răspunde la chemarea țării. Astfel, au sosit pentru a participa la luptele pentru cucerirea independenței, studenți, membri ai societății „Arboroasa" din Bucovina, elevi, funcționari, medici etc., din Bucovina, precum și numeroase grupuri de tineri din Transilvania și Banat. Între ei, s-a aflat și Badea Cârțan - cel ce avea să devină un adevărat simbol al solidarității naționale, purtător neobosit prin Europa a mesajului de unitate națională a românilor; căpitanul Moise Groza, voluntar bănățean care s-a acoperit de mari merite în bătăliile de la Grivița și mulți alții. (Continuare în pagina 6)

CUM A DEVENIT LATINA ROMÂNĂ ?

(Continuare din pag. 1)

Ideea de a transforma Dacia în provincie romană trebuie judecată în raport cu factorul geopolitic. Ideea tentase şi pe Cezar, impresionat de ceea ce regele dac Burebista, contemporanul său, întreprinsese în această parte a Europei răsăritene. Burebista, (care a trăit între anii-70-44[x]), în afară de o victorie zdrobitoare împotriva celților care se aflau în părțile Dunării mijlocii, pe atunci hotar al Daciei către apus, în afară de supunerea triburilor bastarnilor şi sarmaților, reuşise să-şi impună autoritatea şi asupra coloniilor greceşti de pe malul Mării Negre, ca şi asupra malului drept al Dunării, granița Daciei către sud fiind atunci Munții Balcani.

Centrul acestui mare regat era podişul Transilvaniei păstrat ca atare şi după mai bine de 130 de ani, în timpul lui Decebal.

Burebista a căzut însă victimă unei conjurații la puțin timp după ce şi Cezar fusese asasinat de adversarii lui politici.

Am reamintit aceste date pentru motivul uşor de înțeles al poziției geopolitice a Daciei.

Pentru lumea orientală de atunci principalul punct de atracție era Dunărea. Pe Dunăre se transportau cantități importante de mărfuri mult mai repede şi mai puțin costisitor comparativ cu transporturile pe uscat şi cu mai puține riscuri. Ea constituia şi legătura cea mai convenabilă între coloniile greceşti şi Panonia, deci cu lumea romană, fără a mai socoti şi calea către sud de la gurile Dunării la mare.

În anul 9, romanii au ocupat malul drept al Dunării, la început cel din vecinătatea Panoniei către est în zona de vărsare a Oltului, în ceea ce ei au numit atunci Mesia Superioară. După aceea, către anul 90 au ocupat şi partea din Peninsula Balcanică de la vărsarea Oltului în Dunăre la țărmul Mării Negre, căreia i-au spus Mesia Inferioară, Dunărea devenea deci pe tot cursul ei fluviu roman, ceea ce pe daci, reuniți acum sub conducerea lui Decebal nu-i putea lăsa indiferenți. Ei atacaseră şi înainte Imperiul roman în dreptul Mesiei prin anii 85-86, ştiind probabil ce intenții aveau romanii față de Dunăre.

Conflictele se ascut în anul 87, împărat fiind la Roma Domițian. În anul 89, Domițian, deşi învinsese pe daci, acceptă totuşi propunerea lui Decebal prin care acesta se declara rege clientelar al Imperiului şi în această calitate primea subsidii de la romani.

Situația se înrăutățeşte însă după ce ajunge împărat Traian. General şi strateg iscusit, el îşi pusese pare-se - în minte - să transforme Dacia în provincie romană şi să facă din ea un contrafront împotriva neamurilor barbare, al căror drum către Imperiul roman trecea adesea prin Dacia.

După cum ştim, conflictul a avut două etape, prima în anii 101-102, a doua în 106-107. În ambele, romanii au fost învingători, dar, deşi învins în 101 la Tapae în Banat, Decebal, aliat cu sarmați şi bastarni, deplasează zona de luptă, atacă Mesia Inferioară. Ei nu învinge însă nici de această dată. Totuşi, Traian încheie pace cu Decebal.

După aceasta însă, în urma unor pregătiri minuțioase, printre care şi construirea podului de la Drobeta (Turnu Severin) de Apolodor din Damasc, o veritabilă capodoperă a ingineriei, trupele romane pătrund pe aici în Dacia în anul 105. Dacii nu mai fac față şi Decebal se retrage în munți. Învins în anul 106, el se sinucide. Urmează o romanizare intensă a Daciei care durează peste 160 de ani, în cursul cărora această parte a Imperiului roman se dezvoltă într-un ritm susținut.

* * *

Datele expuse aici pe scurt au doar scopul să reamintească, fie şi sumar, condițiile în care Dacia a devenit provincie romană pentru ca, pe baza lor, să putem răspunde la întrebarea formulată în titlu.

x). Cifrele cu - înainte indică în mod convențional anii dinaintea erei creştine. În același mod, pentru economie de spațiu tipografic au procedat şi editorii **Enciclopediei Pleiadei,** anterior citată.

„SUMA EXISTENȚEI NOASTRE ISTORICE"

(Continuare din pag. 5)

Cei mai reprezentativi oameni de cultură începând cu Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, George Coşbuc, Ion Luca Caragiale, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Alexandru Odobescu, Nicolae Grigorescu, George Barițiu, George Flondor, Nicolae Hurmuzachi şi alții s-au străduit, prin versuri, proză, piese de teatru, articole, conferințe, picturi să aibă o prezență activă în desfăşurarea evenimentelor. Fiecare în parte şi-a exprimat într-un mod propriu ideile şi sentimentele de care era animat, potrivit cu talentul şi mijloacele de expresie specifice, însă toți au fost unanimi în afirmarea aceloraşi sublime idealuri patriotice şi naționale.

La 19 februarie 1878, s-au încheiat negocierile ruso-turce la San Stefano, tratatul de pace prin care România, Serbia şi Muntenegru au fost recunoscute ca state independente: Bulgaria, Bosnia şi Herțegovina sunt declarate autonome. Importante rectificări de frontieră în favoarea Rusiei erau prevăzute la Dunărea de Jos, prin trecerea în stăpânirea sa a părții de sud a Basarabiei - teritoriu restituit Moldovei în 1856. În același timp, Rusia îşi aroga dreptul de tranzit prin teritoriul României spre Bulgaria, unde trupele sale urmau să rămână încă doi ani. Respingerea de către unanimitatea forțelor politice românești, atât a cedării celor trei județe sud-basarabene, cât şi tranzitul armatei ruse a creat o acută tensiune între București şi Petersburg. Țarul Alexandru al II-lea a făcut să se transmită la București, că dacă vor continua protestele contra prevederilor sus menționate, „va ordona ocuparea României şi dezarmarea armatei române".

Guvernul român a dat autorităților de la Petersburg un răspuns de curaj şi demnitate: „Prințul Carol nu poate admite că aceea amenințare vine de la împărat, iar răspunsul său este următorul: o armată, care a luptat la Plevna în fața împăratului Alexandru al II-lea, poate să se bată până va fi nimicitor, dar nu se va lăsa să fie dezarmată".

În primăvara anului 1878, trupele ruse reîntoarse din Balcani au pus stăpânire pe importante poziții strategice pe teritoriul românesc, pregătind ocuparea Bucureştilor. Armata română a intrat în dispozitiv pe linia Calafat-Craiova-Slatina, Pitești, Târgoviște, pentru a face față acțiunilor ostile ale forțelor ruse. Atitudinea fermă a României şi protestul unor mari puteri au împiedicat Rusia să-şi pună în aplicare planurile sale.

Marile puteri europene - în primul rând Anglia şi Austro-Ungaria - urmărind să obțină şi ele anumite teritorii din Imperiul otoman - au contestat valabilitatea Tratatului de la San-Stefano şi au impus ținerea congresului de pace la Berlin. Lucrările acestui congres, prezidate de „cancelarul de fier" Bismarck, s-au desfăşurat în cursul lunilor iunie şi iulie 1878, dar România (ca şi Serbia) n-a fost admisă, nici de această, dată ca stat beligerant, dar s-a acceptat ca primul ministru I.C.Brătianu şi ministrul de externe M.Kogălniceanu să prezinte doleanțele țării. Reprezentanții României au pledat în fața Congresului, la 1 iulie 1878, cauza neatârnării şi respectării integrității teritoriale a țării. „România - sublinia Mihail Kogălniceanu - are deplină încredere că independența ei va fi recunoscută definitiv şi pe de-a întregul de către Europa. Pe lângă dreptul ei cel vechi al cărui principiu fusese scâlciat prin răstâlmăciri istorice, astăzi vin să se adauge titlurile pe care ea le-a împrospătat sau le-a întinerit pe câmpurile de bătaie. Zece mii de români au căzut în jurul Plevnei ca să câştige patriei lor libertatea şi independența".

Delegația română a mai cerut:

1. „Nici o parte a actualului teritoriu să nu fie detaşată de România;

2. Pământul românesc să nu fie supus unui drept de trecere în folosul armatelor ruse;

3. Principatul, în virtutea titlurilor sale seculare, să intre în posesia gurilor Dunării, inclusiv Insula Şerpilor;

4. România să primească în proporție cu forțele militare pe care le-a pus în linie, o îndemnizație, în forma în care s-ar aprecia a fi mai practică".

Congresul, prin tratatul încheiat la 13 iulie 1878, a recunoscut independența României, dar punea două condiții: acceptarea retrocedării către Rusia a sudului Basarabiei şi modificarea art. 7 din Constituție, în sensul acordării cetățeniei şi celor care nu erau creştini (în speță, evreilor).

Dobrogea împreună cu Delta Dunării, străvechi pământ românesc, ce fusese cotropit de Imperiul otoman în secolul al XV-lea, intrau în componența statului român. Autoritățile române au părăsit județele Bolgrad, Cahul şi Ismail, fără, a semna cu cele rusești vreun act venit să preia teritoriul recucerit. S-a spus, pe bună dreptate, că prețul independenței României de la 1877-1878 a fost a doua răpire a Basarabiei.

Năzuință seculară a românilor, cucerirea independenței, a constituit un puternic factor de progres, de dinamizare a dezvoltării economico-sociale a României.

Dobândind egalitatea juridică cu toate statele suverane, România a putut să ducă o politică de protecție vamală a economiei sale, încurajând în felul acesta dezvoltarea industriei naționale, necesară oricărei economii moderne.

Participarea românilor la războiul din 1877-1878 a avut şi o adâncă semnificație morală. Ea a avut menirea să ridice conştiința națiunii române care şi-a verificat pe câmpul de luptă înaltele sale virtuți morale, (tăria, curajul, spiritul de sacrificiu şi dragostea de țară), contribuind, în același timp, nemijlocit la realizarea deziderateler seculare de libertate ale popoarelor din Balcani.

Asemenea altor mari evenimente, cucerirea independenței a stimulat dezvoltarea conştiinței unității naționale în rândurile românilor din provinciile aflate sub dominația străină, convingerea profundă a destinului comun al românilor de pretutindeni.

Încununând actul istoric al Unirii din 1859, cucerirea independenței de stat a României din 1877-1878 a creat premisele de bază pentru desăvârşirea unității statale a românilor, în 1918.

Oglindită în opere perene de condeie prestigioase, de minți şi talente scânteietoare, lupta pentru independența națională, a fost, este şi va fi - așa cum a caracterizat-o luceafărul poeziei românești, Mihai Eminescu - **„suma existenței noastre istorice"**.

TRADIȚII ROMÂNEŞTI ALE MANAGEMENTULUI

Conf.dr. Emilian M. DOBRESCU,
Universitatea „Spiru Haret"

Printr-o comunicare din anul 1942 a comandantului Şcolii ofițerilor de jandarmi, colonelul N.Bucur, către slt. Emil Mihuleac, i se aducea la cunoştință acestuia (conform facsimil), recunoscându-i-se preocupările în domeniu, că i s-a repartizat următorul subiect de conferință: **Știința şi arta de a comanda, calitățile şefului**. În istoria științei managementului, acest an reprezintă pentru țara noastră un punct de referință; exact în perioada desfăşurării celei de-a doua conflagrații mondiale, când pe plan internațional se puneau bazele revoluției manageriale, iată, în România se organiza prima conferință de management. Cel care a început atunci acest demers important în știința românească este astăzi, domnul general de divizie (r), profesor dr. Emil Mihuleac - întemeietorul științei managementului în România.

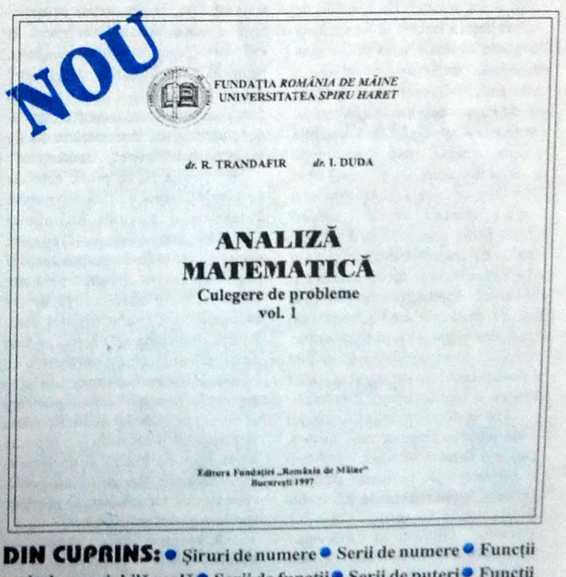
În timpul guvernării comuniste a țării, cu un an înainte de celebra Consfătuire de la Mangalia, pe problemele științei conducerii (termenul de management era interzis, fiind considerat, ca şi alte concepte anglo-saxone, de origine burgheză), profesorul Emil Mihuleac publica, în "Revista de filosofie", tom 18, nr.8, 1971, studiul de o deosebită profunzime intitulat **Conducerea şi știința conducerii în general şi obiectul acesteia în special,** pentru ca în nr. 11 al aceleiaşi reviste să continue cu **Note despre studiul previziunii ca atribut al conducerii**. Concluziile pertinente ale celor două studii impuneau fundamentarea, pentru condițiile de atunci ale dezvoltării țării, a unei ştiințe a managementului.

În anul imediat următor, 1972, același neobosit profesor, împreună cu alți câțiva curajoşi cercetători, puneau bazele Colectivului interdisciplinar de cercetare ştiințifică **Știința conducerii** din cadrul Consiliului Central al Asociației Juriştilor care prezenta, în de an, deosebit de interesante sesiuni ştiințifice de specialitate. De altfel, revista "Studii de drept" a publicat, aproape număr de număr, prezentări ale acțiunilor desfăşurate de acest colectiv, devenit ulterior secție şi apoi comisie. Aşa cum menționa recent şi acad. Ştefan Milcu: "În cazul țării noastre, într-un mod inexplicabil, folosirea termenului (management- n.n.) a întâmpinat rezistență... Rezistența ca atare a fost depăşită grație perseverenței admirabile a profesorului Emil Mihuleac" (în **"Opinia națională"**, nr. 162-163, 1997, p.1).

În 1988, cu doar un an înainte de evenimentele care aveau să bulverseze România şi toată zona central şi est-europeană, "în prezența a numeroase cadre din învățământ, justiție, alte organe centrale, studenți de la Academia de Ştiințe Social-Politice de pe lângă CC al PCR", deşi nu fusese aprobat de "celebrul Cabinet 2", s-a desfăşurat simpozionul **Știința Conducerii şi Știința Dreptului**. Alături de președintele "Comisiei interdisciplinare de Ştiința conducerii" - prof. Emil Mihuleac, au mai prezentat comunicări dr.doc. Yolanda Eminescu, gen.lt. (r) Ioan Şuță, conf. dr. Haralambie Ene, dr. Vasile Stănescu, dr. Mihai T. Oroveanu ş.a. (cf. Studii şi Cercetări Juridice, an. 34, nr.2, 1989, p.179-181).

Se cuvine să-i omagiem astăzi cu profund respect pe acești intelectuali ai neamului românesc, care au ştiut să păstreze, în momente grele pentru fiecare dintre ei, unitatea şi activitatea Comisiei de Management, recunoscută şi apreciată azi la adevărata valoare, împreună cu ştiința al cărei nume îl poartă şi care "marchează profund evoluția societății" (prof.dr. Emil Mihuleac).

LA EDITURA FUNDAȚIEI „ROMÂNIA DE MÂINE" A APĂRUT

DIN CUPRINS: ● Şiruri de numere ● Serii de numere ● Funcții reale de o variabilă reală ● Serii de funcții ● Serii de puteri ● Funcții de mai multe variabile ● Exerciții suplimentare

Preocupări și punctări în mișcarea ideilor

SOCIETATEA ȘI STUDIUL POLITICII

SUVERANITATEA STATALĂ

Dr.Ion MITRAN

După cum arată experiența celei de-a doua jumătăți a secolului al XX-lea în Europa, și nu numai, suveranitatea statelor a intrat într-un vizibil declin, într-un proces de limitare graduală, în Vest, ca și în Est, mai vechea "teorie a suveranității limitate" generând dezbateri al căror ecou, chiar dacă nu s-a stins încă, s-a metamorfozat în "teoria interferenței" pentru cazurile în care se încalcă reguli convenite în comun.

Se consideră că asemenea fenomene cu extensie mondială s-ar datora, în principal, unui proces obiectiv, încă insuficient evaluat în privința urmărilor sale previzibile: "unicitatea" economică a planetei, dispariția barierelor vamale, pierderea controlului statelor asupra fluxurilor financiare, escaladarea frontierelor de către companiile multinaționale sau transnaționale, delocalizarea centrelor de producție, ocolirea reglementărilor naționale, intrarea într-un stadiu funcțional nou, transfrontalier, a comunicațiilor etc. În ce privește Europa, în general, și Uniunea Europeană, în special, fenomenele caracteristice le constituie **transferurile parțiale** (limitate) **de suveranitate**, dar și **păstrarea unei vieți politice naționale**, situație aparent paradoxală. Aceasta are, însă, o explicație istorică, însoțită de rațiuni politice, ambele necesar a fi examinate politologic, așa cum și procedează unii analiști[12]. Potrivit opiniilor acestora, statele europene au acceptat (sau operat) limitări ale suveranității, mai întâi, în domeniul apărării, ca urmare a aderării lor, în Vest, la Alianța atlantică (1949) și la organizarea militară integrată, care așeza trupele europene occidentale sub comanda americană, iar în Est, la Tratatul de la Varșovia (1955), replică la primul și acționând , până la desființare (1990), sub comanda fostei URSS.

Dacă, în general vorbind, cele două "modele" de limitare a suveranității, în Vest și în Est, au, teoretic exprimate, trăsături specifice și comune, ele se situează, în mod cert, de o parte și de alta a principiilor și practicilor real-democratice. Totuși, voința politică și interesele naționale și-au spus cuvântul și într-un caz și în altul prin gesturi precum retragerea Franței, în 1966, din comandamentul militar al NATO, iar în cadrul Tratatului de la Varșovia, retragerea Albaniei, în 1961, din organizație și, practic, îndepărtarea de organizație a României, în 1968, după invadarea Cehoslovaciei, la care România a refuzat să participe. Acestea ar fi "excepțiile care confirmă regula", a căror explicare presupune analize concrete, în context național și internațional, exemplificarea în sine fiind irelevantă politologic. Oricum, analiștii politici constată că transferul de suveranitate a operat și operează în mai mare măsură în sfera relațiilor comerciale și economice. Astfel, în cadrul Uniunii Europene, din 1957 până în 1996, prin tratate și acorduri-cadru succesive (Roma, Actul unic european, Maastricht, München, Barcelona, Torino), sectoare importante ale politicilor publice economice, agricole, financiare, comerciale, fiscale, monetare, de transporturi au fost transferate la nivel european, o întreagă legislație acoperind sistematic aceste domenii, cu scopul de a **armoniza** sau **uniformiza** regulile atât pentru țările membre, cât și pentru cele asociate, care bat la porțile integrării. Prin transferurile de suveranitate, "guvernele dar, mai ales, parlamentele s-au găsit deposedate de părți întregi ale prerogativelor lor tradiționale, inclusiv atunci când dreptul comunitar le lasă competența de a interveni: în acest fel, directivele (care necesită măsuri de ordin intern, adesea de natură legislativă, pentru a intra în vigoare) au fost introduse în ordinea internă prin ordonanțe conform articolului 38 al Constituției în Franța (și, adesea, prin decrete-lege în alte țări), altfel spus, prin autodeposedare (de puteri) ale parlamentelor naționale"[13].

Asemenea practici noi, convenite între guverne, cu acordul principalelor forțe politice din fiecare țară, în unele cazuri având și suportul democratic mai larg al referendumului popular, modifică profund tradiții politice europene, întemeiate pe puterile legislativului ales **de** și **din** popor. Asemenea înțelegeri sau acorduri explică, în același timp, revendicările sporite de "democratizare" a Uniunii Europene, tentativele de accentuare a controlului politic național și comunitar asupra deciziilor politice ale autorităților europene. În orice caz, în domeniile neafectate direct sau vizibil de construcția europeană, viața politică a țărilor membre sau asociate la Uniunea Europeană rămâne națională. La rândul său, viața politică a Uniunii Europene este cu înălți marcată de ponderea importantă a "căilor" politice naționale. La nivel comunitar, sistemul de decizii rămâne preponderent **interguvernamental**, raporturile între guvernele naționale și opinia publică națională fiind totuși hotărâtoare, funcționând o anumită **vigilență națională**. O serie de confruntări electorale din diverse țări ca și dezbaterile asupra viitorului Uniunii Europene au generat unele rupturi în sistemele de partide naționale (Franța, Anglia, Danemarca, Norvegia), concretizate prin curentele pro și contra Uniunii. Cu toate acestea, "la o jumătate de secol după primii pași ai construcției europene, în pofida consolidării unei puteri, dispunând de competențe supranaționale unice în lume și a încercărilor de a conferi acestei puteri un cadru și o legitimitate politică, regimurile politice ale statelor europene, care participă la această aventură colectivă, rămân puțin afectate, dovadă că așa ceva nu se poate petrece decât în sfera politicii, cadrul național urmând a fi, pentru lung timp, cadrul natural și legitim al vieții politice"[14]. Este anticiparea stilului politic european ce prefigurează primele decenii ale secolului al XXI-lea, ipoteză la care subscriu multe școli de gândire politică.

DEMOCRAȚIA

CULTURĂ ȘI EXERCIȚIU CIVIC

Dr.Maria COBIANU-BĂCANU

Deși viața social-politică a societății noastre a suferit modificări substanțiale după 22 decembrie 1989, ce constau în schimbarea regimului politic, instituirea libertății de expresie, a libertății presei, dreptul real de asociere, de circulație etc., totuși, între cultura democrației și practica ei rămâne o distanță suficient de mare, care atestă drumul pe care îl mai are de parcurs democrația până se va transforma în fapt de civilizație și gest reflex pentru cetățean, în orice împrejurare a vieții.

O societate este cu adevărat democrată în măsura în care cetățenii obișnuiți participă activ, deplin conștienți, la treburile publice și, mai ales, la luarea deciziilor, manifestând un deosebit simț al responsabilității civice și credința că ei pot influența procesul politic în fluxul elaborării politicilor. Așa cum arată Gabriel A.Almond și Sidney Verba, procesul democratic presupune un **input** format din fluxul de cereri, nevoi, așteptări și interese ale cetățenilor, ce se îndreaptă spre corpul politic pentru a fi asimilate în politici precum și un **output** sau procesul de conversiune al acestora în politici administrative, aplicate și impuse în viața de toate zilele.

Cultura civică sau cultura democrației, concept amplu, cu largi conotații istorice, se referă nu numai la corpul de cunoștințe și informații despre sistemul politic, dar și la sentimentele și judecățile de valoare pe care le fac cetățenii cu privire la puterea politică, la aspirațiile lor legate de impactul guvernării. În cultura politică, important este atât cum gândesc oamenii guvernarea, cum o percep, ca având sau nu un efect asupra vieții lor, cât și cum o simt, cum o trăiesc.

În sensul de mai sus, **cultura civică** sau **cultura democrației** se distinge prin mai multe componente, și anume: **cognitivă, efectivă, evolutivă și aspirațională**. Ea are ca trăsătură fundamentală participarea. Cultura democrației este, aici, prin excelență, o cultură politică participativă. Ea apare mai greu și, de aceea, mai târziu. O asemenea cultură nu exclude cultura tradițională parohială, în care individul nu așteaptă nimic de la sistemul politic și nici nu se întreabă de ce și cum decide guvernul; nu exclude nici cultura dependentă, în care individul se manifestă ca un supus participant, orientat, mai ales, către produsul sau rezultatul politicii, printr-o relație predominant pasivă. Cultura democrației, ca o cultură politică participativă, cuprinde, într-o sinteză nouă, cultura parohială și dependentă, constituindu-se într-un "strat adițional și combinat cu trăsăturile culturilor dependentă și parohială", întrucât "dominați și parohiali vor continua să producă chiar și democrațiile solide și stabile".

Ca participarea cetățenească să se extindă între membrii societății, aceștia trebuie să dispună de un nivel de cunoștințe mai înalt, de un orizont de informații mai larg; să fie, de mici, expuși la procesul de socializare politică, de acculturație, politică prin care să-și însușească normele comportamentului politic și civic.

Având în vedere că "democrațiile tind să aibă oameni mai școliți și mai educați", cum spun Almond și Verba, este de la sine înțeles de ce cultura democrației este mai selectivă, iar din punct de vedere istoric a apărut mai târziu, răspândindu-se de "sus" în "jos", de la grupurile avantajate spre cele dezavantajate.

Componenta **cognitivă** dezvoltă, în cetățean, competența politică, simțul competenței, încrederea în sine, în capacitatea sa de a exercita un control asupra elitelor alese.

În schimb, componenta **afectivă** se referă la sentimentele, stările sufletești, emoțiile politice care însoțesc participarea politică și se instituie în testul de legimitate a sistemului politic.

În istoria noastră politică post-decembristă se poate face aprecierea că dimensiunea **afectivă** s-a manifestat cel mai puternic inițial, înscriindu-se la o înaltă cotă de entuziasm, care a coborât, apoi, până la luciditate și deziluzie.

Neîndeplinirea aspirațiilor de viață mai bună din perspectivă economică și socială a umbrit mult și componenta afectivă ce a însoțit atât evenimentele din decembrie 1989, cât și guvernările care le-au urmat. Consider că afectele, sentimentele pe care oamenii le nutresc pentru guvernanți, constituie un indicator relevant al capacității sau competenței lor de guvernare. Starea de criză ce s-a instaurat în cei 7 ani de zile, și care pare să se accentueze în următorul an prin măsurile de austeritate pe care le ia guvernul actual sau prin așa-numita "terapie de șoc", departe de a reda încrederea, s-ar putea solda cu o reală prăbușire a ei, dacă balansul dintre avantaje și dezavantaje, va înclina spre dezavantaje pentru cei mulți și defavorizați. Până în prezent oamenii rămân, însă, optimiști.

Strâns legată de componenta afectivă este cea aspirațională, care reflectă capacitatea cetățenilor de a-și proiecta în termeni pozitivi sau optimiști viitorul. Un studiu recent, din februarie 1997, realizat de Institutul de Sociologie al Academiei Române pe problemele vieții politice, relevă că românii, cu toate dificultățile ce s-au abătut asupra lor, sunt totuși optimiști în ceea ce privește situația generală a țării în viitor: 62% considerând că situația va fi "mai bună" și "mult mai bună" (54% și, respectiv, 8%). Numai 13% se tem că va fi "mai rea" și "mult mai rea" (11% și, respectiv, 2%). Ei speră, de asemenea, în proporție de 65%, că și situația generală a orașului sau comunei în care locuiesc se va îmbunătăți în următorii ani. Neîncrederea o exprimă numai 8%. Optimismul se păstrează în aceleași proporții și când este vorba de proiecția proprie familii în viitor, 63% sperând că viața ei se va îmbunătăți.

În ceea ce privește componenta **apreciativă** sau disponibilitatea oamenilor de a aprecia politica guvernului - în bine sau în rău - aceasta s-a manifestat puternic de la începutul tranziției și continuă să se manifeste și astăzi. Fără nici un fel de rezerve, oamenii își spun opinia, atât cei informați, cât și cei neinformați, luând ca bază de cunoaștere numai propria lor experiență de viață, critică pe guvernanți sau comentează știrile de la radio, TV și din presă, privind politica guvernului. Ei recunosc toți impactul guvernării asupra vieților lor, mai ales prin fenomenele de șomaj, inflație, protecție socială, reconversie profesională, la care ei sunt expuși și antrenați totodată.

Componenta apreciativă relevă că românii au un grad ridicat de expunere la problemele politice și guvernamentale, față de care se raportează critic și realist. Asupra acesteia ne vom opri în cele ce urmează, pentru a evalua distanța ce se întinde între ideal și real.

Cercetarea noastră, privind calitățile dezirabile ale primarului, viceprimarului și consilierilor, pe un eșantion de 1.161 de subiecți, pe întreaga țară, relevă că trăsăturile prioritare sunt: 1) spirit de organizare și conducere - 57%; 2) să fie apropiați de oameni - 50%; 3) să locuiască în aceeași localitate - 35%, urmate de altele, precum: să aibă studii superioare, să fie buni profesioniști, să se bucure de încrederea oamenilor, să reprezinte interesele locale, chiar dacă, uneori, acestea se opun celor de la centru etc.

Cum funcționează componenta apreciativă ni s-a dezvăluit și atunci când subiecții au fost întrebați: **De ce se preocupă în mod deosebit liderii locali?**

După toate regulile democratice, liderii locali își validează încrederea acordată prin vot de electori numai prin modul cum se preocupă de problemele majore ale localității, de interesele ei și ale locuitorilor. Din răspunsurile obținute, rezultă că 32% din guvernanții locali se preocupă, în mod deosebit, de interesele întregii comunități, 19% de interesul propriu, 10% de interesele partidelor cărora le aparțin, 5% de problemele specifice localității, 3% de interesele anumitor partide, iar 13% *nu știu/nu răspund*. Deci, 56% dintre guvernanți se ocupă de problemele localității și ale cetățenilor (32+19+5). Dar nu este lipsit de importanță faptul că 18% se concentrează pe problemele proprii, iar 13% pe interese înguste de partid.

Gradul de democratizare al unei națiuni se demonstrează în măsura în care cetățenii obișnuiți îi controlează pe cei care iau decizii sau întreprind acțiuni dacă nu sunt de acord cu hotărârile lor.

Investigațiile privind modul de reacție politică al oamenilor, dacă guvernul ia hotărâri care contravin intereselor lor, relevă că 50% nu ar face nimic, 11% s-ar adresa ziarului, la radio și TV, 3% ar strânge semnături pentru a protesta, 7% ar organiza acțiuni de protest, 3% ar apela la politicieni sau funcționari prin cunoștințe personale, 22% ar participa la orice acțiune, 4% *nu știu/nu răspund*. Situația se schimbă la nivel local, unde nemulțumiții de hotărârile consiliului local adaugă, ca forme de protest, și apelarea la una dintre instanțele judecătorești - pe care o și aleg, 18% dintre subiecți, de fapt, cea mai mare opțiune la nivelul localității, urmată de cei care ar participa la orice acțiune organizată de altcineva - 16%, cei care s-ar adresa mass-media - 10%, cei care ar organiza acțiuni de protest - 9% etc.

În concluzie, cercetarea de teren confirmă spiritul democratic care începe să se instaureze la nivelul culturii politice și al practicii social-politice. Transformarea acestui spirit în catalizator depinde - în egală măsură - de elitele politice guvernante, naționale și locale, ca și de cetățeni, a căror intervenție permanentă se impune cu necesitate.

Theodor AMAN - Pe o stradă în Câmpulung

ȘEDINȚA SENATULUI UNIVERSITĂȚII „SPIRU HARET"

Luni, 12 mai, sub conducerea **prof. dr. Aurelian Bondrea**, președintele Fundației „România de Mâine" și al Senatului Universității „Spiru Haret", a avut loc ședința Senatului Universității. În prima parte, acad. **Ion Coteanu**, rectorul Universității, a prezentat Metodologia de organizare și desfășurare a concursului de admitere în anul universitar 1997-1998. Concursul se va organiza în conformitate cu prevederile Legii Învățământului, ale Metodologiei cadru, stabilită de Ministerul Învățământului, și ale Cartei universitare proprii, avându-se în vedere particularitățile învățământului superior particular.

Prevederi generale

Admiterea în anul I de studii se face în limita cifrei de școlarizare aprobată de Senatul Universității. **Probele de concurs**, numărul lor, modul de susținere (scris, oral, test) sunt propuse de facultăți. Ele **au la bază disciplinele de concurs stabilite pentru** profilurile/specializările corespunzătoare din **învățământul de stat**. Manualele utilizate, pentru stabilirea tematicilor de către fiecare facultate în parte ce organizează concurs, sunt cele valabile pentru promoția din anul în care are loc concursul. Admiterea se organizează pe facultăți, în cadrul a două sesiuni: **iulie** și **septembrie**. Înscrierea pentru prima sesiune - se va face în intervalul **10-24 iulie**.

Organizarea concursului

Concursul se organizează pe bază de **probe scrise și orale**. La fiecare specializare este obligatorie cel puțin o probă scrisă. Durata unei probe scrise nu poate depăși, de regulă, trei ore. La fiecare facultate cu profil artistic și sportiv se vor susține și probe de aptitudini care au caracter eliminatoriu. Nu se vor programa **două probe de concurs în aceași zi** pentru același candidat.

Admiterea se face strict în ordinea descrescătoare a mediilor generale și în limita numărului de locuri pentru care se organizează concursul. Cei care obțin **medii egale cu a ultimului admis** vor fi **declarați admiși**. Media minimă de admitere este 5,00.

Înscrierea

La concurs se pot înscrie absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat, precum și cei care au absolvit o școală echivalentă, în țară sau în străinătate. Actele necesare:

- **fișa tip** în care se va menționa și numărul chitanței de achitare a taxei de înscriere;
- **diploma de bacalaureat** (sau adeverința de absolvire a acestui examen pentru cei din promoția curentă);
- **certificat de naștere** (xerox sau copie legalizată);
- **adeverință medicală;**
- **trei foto 3/4.**

Absolvenții de liceu cu diploma de bacalaureat, care **au obținut în ultimii doi ani o distincție** (medalie) la **olimpiadele școlare internaționale**, ori la concursuri; artistice sau **sportive** de nivel **continental, mondial** sau **olimpic, nu vor susține concurs de admitere** la acele facultăți/colegii, secții de specializare la care admiterea conține, în probele de concurs, disciplina pentru care au fost premiați.

Contestații

Eventualele contestații, cu privire la rezultatele probelor scrise, se depun numai la consiliile de admitere ale facultăților sau, după caz, la Comisia de admitere pe universitate.

VALIDAREA REZULTATELOR CONCURSURILOR PENTRU OCUPAREA UNOR POSTURI DIDACTICE VACANTE

În aceeași ședință, Senatul a luat în discuție propunerile pentru validarea concursurilor organizate în vederea ocupării unor posturi didactice vacante; în urma dezbaterilor, a fost validată intrarea, în comunitatea academică a Universității „Spiru Haret", a 56 de noi cadre universitare.

FACULTATEA DE SOCIOLOGIE-PSIHOLOGIE:

Catedra de Sociologie - lector, poz.9, disciplina: Sociologia opiniei publice și a mass-media; Sociologia culturii - **dr. Carmen Furtună**; lector, poz.14, disciplina: Sociologie românească; Sociologie generală și Doctrine sociologice - **dr. Florian Tănăsescu**; preparator, poz.17, disciplina: Metodologie, Metode și tehnici de cercetare sociologică; Sociologie urbană și rurală - **Cristinel Pantelimon**; preparator, poz.18, disciplina: Sociologie politică; Sociologia organizării și Management Social - **Ruxandra - Luana Dungaciu**.

Catedra de Psihologie - profesor, poz.5, disciplina: Psihologie socială; Psihologia învățării și bazele didacticii - **conf.dr. Nicolae Radu**; lector, poz.8, disciplina: Fundamentele Psihologiei - **dr. Marcus Stroenel**; lector, poz.9, disciplina: Istoria psihologiei; Psihologie cognitivă - **dr. Grigore Nicola**; lector, poz.10, disciplina: Psihologia muncii; Fundamentele psihologiei - **dr. Gheorghe Iosif**, preparator, poz.13, disciplina: Psihologia învățării și bazele didacticii - **Angela Ionescu**; preparator, poz.14, disciplina: Fundamentele psihologiei; Psihologie experimentală - **Mihaela Tuțu**; preparator, poz. 15, disciplina: Psihologie școlară și orientare profesională. Fundamentele psihologiei - **Aura Ionescu**.

Catedra de Pedagogie - preparator, poz.5, disciplina: Pedagogie - **Mihaela Țăranu**; preparator, poz.6, disciplina: Pedagogie - **Cătălina Mandache**.

FACULTATEA DE MEDICINĂ VETERINARĂ:

Catedra de Învățământ Clinic - preparator, poz.19, disciplina. patologie medicală; Clinică medicală; Asistență - **dr. Câlmău Grigoraș Florin**; preparator, poz.21, disciplina: Chirurgie generală; Patologie chirurgicală; Asistență - **dr. Nicolae Bercaru.**

Catedra de Învățământ Preclinic - profesor, poz.4, disciplina: Microbiologie-imunologie; Imunopatologie - **dr. Răducănescu Helgomar**; conferențiar, poz.8, disciplina: Genetică, Eredopatologie; zootehnie generală - **dr. Curan Ioan**; asistent, poz.21, disciplina: Fiziologie, biochimie - **dr. Costea Mihai**; preparator, poz.23, disciplina: Eredopatologie. Genetică; Zoôtehnie generală; Ecologie veterinară. Asistență - **Georgescu Gabriela**; preparator, poz.24, disciplina: Farmacologie veterinară; Receptură veterinară; Microbiologie-imunologie; Asistență - **Zaharia Nicuța**; preparator, poz.27, disciplina: Anatomie comparată și topografică; Asistență - **dr. Velicu Nicolae**; preparator, poz.28, disciplina: Fiziologie; Biologie celulară. Embriologie; Histologie; Asistență - **dr. Mihalache Elena**.

FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL : Catedra de Finanțe și Control Financiar - conferențiar, poz.8 - proiecte management financiar-contabil, analiza economico-financiară, control financiar și expertiză contabilă dr. - **Petre Popeangă;** asistent, poz. 16, disciplina: Control financiar și expertiză contabilă - drd. **Dragomir Camelia;** asistent, poz. 17, disciplina: Analiză economico-financiară - **Cutinov Adrian;** preparator, poz, 18, disciplina: Organizarea și conducerea activității financiar-contabile a întreprinderilor mici și mijlocii - **Coman Florin;** preparator, poz.20, disciplina: Finanțe publice - **Barbu Raluca Beatrice.**

Catedra de Contabilitate - conferențiar, poz. 8, disciplina: Contabilitate aprofundată, Contabilitate și expertiză contabilă, Practică - **Voicu Valerian Marin;** lector, poz. 13, disciplina: Doctrine financiar-contabile, Metode de evaluare a patrimoniului, Proiecte de managament financiar-contabil - **Ionescu Cecilia;** preparator, poz. 19, disciplina: Bazele contabilității, Asistență - **Mecu Georgeta**, preparator, poz.20, disciplina : Contabilitate financiară, Asistență - **Ionescu Diana**.

Catedra de Management - profesor, poz. 11, disciplina : Eficiență economică, Analiză economică, Proiecte de management financiar-contabil - **dr.ing. Popescu A. Ion;** lector, poz. 12, disciplina : Management general - **dr. ing. Matei Lucica**; asistent, poz. 8, disciplina : Management general - **Braicu Cezar**.

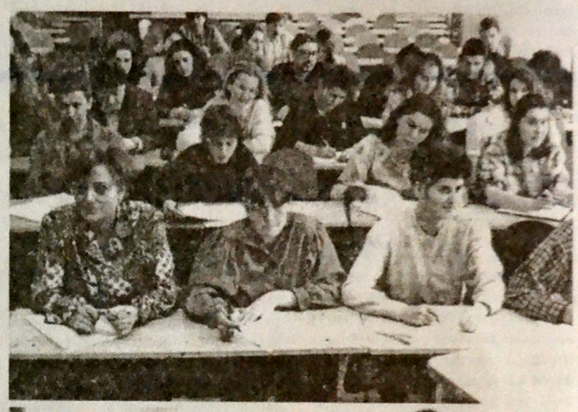
Catedra de Marketing, relații economice internaționale și limbi străine - lector, poz.4, disciplina: Marketing și economie mondială - **dr. Epure Manuela**; lector, poz. 6, disciplina: Marketing, Economie mondială, Relații valutar-financiare internaționale - **Dan Nicoară**; preparator, poz. 10, disciplina: Economie internațională, Asistență - **Sinescu Elena**.

Catedra de Matematică-Informatică - lector, poz. 21, disciplina : Informatică de gestiune - **drd. Croitoru Gabriela**; preparator, poz. 27, disciplina : Informatică de gestiune. Asistență - **Colta Roxana**.

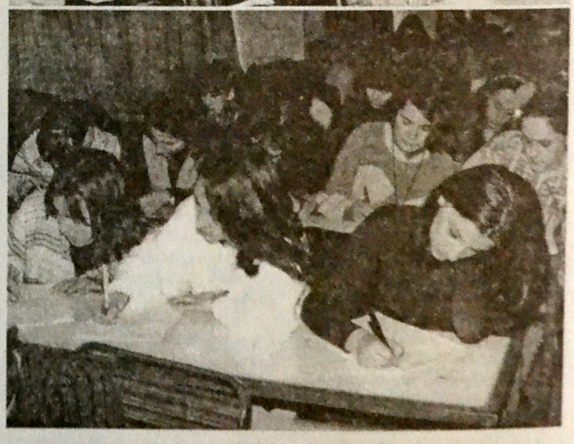
Catedra de Economie Politică - lector, poz. 13, disciplina : Curente economice - contemporane - **drd. Gheorghiță Eugen;** preparator, poz. 17, disciplina : Economie Politică. Asistență - **Uță Cristian**.

Aurel GHIMPU

Cursuri și examene

REVISTA OPINIA națională

Machetarea computerizată și tiparul executate de LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI "ROMÂNIA DE MÂINE"

Revista se poate procura prin abonament sau, direct, de la sediul redacției.

Costul unui abonament trimestrial este de 3600 lei. Plata abonamentelor se face prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația "România de Mâine", Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972-B.C.R.-S.M.B.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, Telefon: 330.40.30/interior182